



ZBIRKA ORODIJ EU365 ZA MENTORJE VET/WBL

Naslov projekta:	EU365 - Krepitev udeležbe, raznolikosti in okoljske ozaveščenosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju za povečanje aktivnega evropskega državljanstva, vključenosti in podnebjju prijaznega življenjskega sloga skozi vse leto
Akronim:	EU365
Številka projekta:	2021-1-AT01-KA210-VET-000034603



Co-funded by
the European Union

Ta projekt je financirala Evropska komisija. Ta publikacija odraža le stališča avtorja, Komisija pa ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih ta publikacija vsebuje. Številka projekta: 2021-1-AT01-KA210-VET-000034603

VSEBINA

VREDNOTE EU IN SODELOVANJE V DEMOKRATIČNEM ŽIVLJENJU	3
Dejavnost 1: DEMOKRACIJA PRAVILA	3
Dejavnost 2: IZZIV ZA PREMIKANJE	4
Dejavnost 3: UPOŠTEVANJE IDEJ DRUGIH	5
Dejavnost 4: DOBRODOŠLI!	7
Dejavnost 5: POLITIČNE PRAVICE	8
Dejavnost 6: SKUPINSKA DISKUSIJA O SOLIDARNOSTI	9
Dejavnost 7: PRIVILEGE EU WALK	12
Dejavnost 8: MIRNA EVROPA	13
Dejavnost 9: IZBOLJŠANJE, PRILAGODITEV, PREVZETJE	15
Dejavnost 10: PRIHODNOST EU	17
Dejavnost 11: KAJ POMENI BITI DRŽAVLJAN EU?	18
Dejavnost 12: ADVOKAT	19
ZELENI IN OKOLJU PRIJAZNI ŽIVLJENJSKI SLOGI	20
Dejavnost 1: TRAJNOSTNA MOBILNOST	20
Dejavnost 2: NEUSTREZNI I SPY...!	22
Dejavnost 3: DELATI MOJO MALO BIT	23
Dejavnost 4: OMOGOČITE PRIHODNOST SVOJE UČILNICE	24
Dejavnost 5: OKOLJSKE ZGODBE	25
Aktivnost 6: KAKŠEN JE MOJ CO2 ODTIS?	26
Dejavnost 7: MOJA ZELENA ORGANIZACIJA	27
Aktivnost 8: KAKO ZELENA JE MOJA KARIERNA IZBIRA?	28
Dejavnost 9: NE AKTIVNOSTI ZA MALO	29
Dejavnost 10: ŽIVLJENJE V PLASTIKI	30
Dejavnost 11: KAJ JE ZNANOST DOSEŽELA ZA VAS?	31
Dejavnost 12: VSAKODNEVNI OGLJIČNI ODTIS	32
RAZNOLIKOST IN VKLJUČEVANJE	34
Dejavnost 1: ANTISTEREOTIPI	34
Dejavnost 2: VIRTUALNA DEBATA	35
Aktivnost 3: KVIZ O ENAKOSTI SPOLOV	36



Dejavnost 4: OBRAZCI ZA VKLJUČEVANJE	38
Dejavnost 5: VKLJUČEVANJE V VSAKODNEVNO ŽIVLJENJE	39
Dejavnost 6: REFLEKSIJA VPLIVA SOCIALNIH MEDIJEV	40
Dejavnost 7: VKLJUČEVANJE IN TOLERANCA	41
Aktivnost 8: MEDITACIJA ZA SPREJEMANJE	44
Dejavnost 9: IZGUBLJENO PRI PREVAJANJU	46
Dejavnost 10: MAJHNI KOŠČKI SESTAVLJANKE TVORIJO VELIKO SLIKO	47
Dejavnost 11: INOVACIJSKI BUBBLES	49
Dejavnost 12: POTOVANJE PO RAZLIČNOSTI	50

VREDNOTE EU IN SODELOVANJE V DEMOKRATIČNEM ŽIVLJENJU

Dejavnost 1: DEMOKRACIJA PRAVILA

Demokracija se lahko hitro razširi. Vendar pa se lahko prav tako hitro razblini. Demokracija je svoboda. Zavzemati se moramo zanjo.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... sodelovati pri doseganju skupnega cilja na demokratičen način.

Potrebujete:

- 30 minut
- Tutor s celotnim razredom
- Flip chart ali tabla, na katero učitelj napiše in prikaže predlagana pravila.

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj bo učence pozval, naj predlagajo pravila v razredu, o katerih bo razpravljala in jih potrdila celotna skupina.
- Učitelj poskrbi, da so pravila primerna za skupino učencev. Za mlade lahko pravila vključujejo:
 - Brez kričanja v učilnici
 - pospravljanje po vsaki dejavnosti
 - skrb za čistočo v učilnici in odstranjevanje papirjev na tleh.
 - izrekanje prosim, hvala itd.
 - skrb za materiale in opremo v učilnici.
 - Prezemanje zavojev
 - pomagati mentorju, kadar je za to zaprosen.
 - Pozornost med dejavnostmi.
- Za vsako predlagano pravilo, na primer "Učilnica naj bo čista...", bo učitelj vprašal druge sošolce za njihovo mnenje o tem, kaj pravilo pomeni, da bi se prepričal, da je pravilno razumljeno.

- Po razlagi pravila bo učitelj prosil skupino, da dvigne roke. Če je večina za pravilo, postane pravilo pravilo v razredu. Vzgojitelj mora poudariti, da se bo moral razred zavezati, da bo pravilo spoštoval, ko ga bo potrdila večina.
- Učitelj naj pregleda dejavnost in razloži, kako so učenci s pomočjo demokracije oblikovali skupna pravila za celotno skupino.

Dejavnost 2: IZZIV ZA PREMIKANJE

Listina EU o temeljnih pravicah zagotavlja svobodo gibanja in daje državljanom pravico do prostega gibanja in prebivanja v Uniji.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... odkriti in razmisliti o poti, ki jo opravijo priseljenci, ko se odločijo za selitev v novo državo.

Potrebujete:

- 30 minut
- Tutor s celotnim razredom
- Kartice, pisala in koš za odpadke

Navodila (korak za korakom)

- Pred začetkom dejavnosti bo mentor vsem udeležencem razdelil kartice in pisala.
- Učitelj nato celotnemu razredu na glas prebere naslednje izzive, ki se pojavijo ob priselitvi v novo državo:
 - Zapuščanje ljubljenih oseb.
 - Zapustitev kariere in študija.
 - Zapuščanje doma in skupnosti.
 - Odmik od znanih krajev.
- Učitelj bo nato učence prosil, naj v tišini razmislijo o tem, kako se priseljenc počuti ob selitvi v tujino. Tisti, ki so se že priselili, lahko razmislijo o svojem položaju.

- Učenci bodo nato morali zapisati najpomembnejšo stvar, ki so jo pustili za seboj ali ki bi si jo lahko predstavljali, da bi jo pustili ob priselitvi.
- Ko vsi končajo s pisanjem, učitelj učence enega za drugim pozove, naj preberejo vsebino svoje kartice.
- Ko vsi razpravljajo o svojih zamislih ali izkušnjah, učenci kartice odvržejo v koš za smeti.
- Učitelj bo za zaključek odprl razpravo, v kateri bo obravnaval naslednja vprašanja:
 - Skozi kakšen proces gredo ljudje, ki se izselijo, da bi ponovno vzpostavili svoje življenje v družbi gostiteljici?
 - Je težko pustiti za seboj vse, kar so doživeli?
 - Kakšno vlogo lahko imajo izobraževalne ustanove pri sprejemanju ljudi na območju?
 - Katere so prve težave, s katerimi se soočajo ljudje, ki se izselijo?
 - Ali se je mogoče prilagoditi kraju, kulturi, jeziku itd.?

Dejavnost 3: UPOŠTEVANJE IDEJ DRUGIH

Listina EU o temeljnih pravicah varuje osebne svoboščine, kot so spoštovanje zasebnega življenja, svoboda mišljenja, veroizpovedi, zbiranja, izražanja in obveščanja.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... spoznati svoje vrstnike ter jih ceniti in spoštovati kot del skupine.

Potrebujete:

- 40 minut
- Učitelj in vsaj 12 učencev
- Papirji in svinčniki

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj najprej razdeli list papirja, na katerem so navedene različne lastnosti/ljubezni/kulture, ki bi jih lahko imel drug učenec (seznam se lahko spremeni glede na učenca).
 - rad veliko bere.
 - ne mara jesti sladkih stvari.
 - želi postati učitelj, ko odraste.
 - kdo je njihov slavni pevec
 - nosi zapestnico ali ogrlico, ki mu nekaj pomeni.
 - ima več kot štiri brate in sestre.
 - ni bil rojen v mestu/območju, v katerem se uči.
 - se ne boji teme
 - ima drugačno veroizpoved.
 - ima starejše brate in sestre.
 - ima drugačno kulturo
- Ko vsi učenci prejmejo gradivo, jim učitelj da 25 minut časa, da se prosto gibljejo po skupini in poiščejo ljudi, ki imajo lastnosti, navedene v vsakem stavku, ter za vsakega napišejo vsaj eno ime.
- Ko vsi izpolnijo svoj seznam, jih mentor povabi, da razmislijo o vsakem od svojih vrstnikov in o tem, s čim so ga povezali na seznamu.
- Izbrali bomo enega učenca, drugi v skupini pa bodo izmenično povedali, kaj pri njem najbolj cenijo in kaj jim je všeč.
- Učitelj nadaljuje, dokler vsak učenec ne sliši, kaj si drugi mislijo o njem.
- Na koncu bo učitelj prosil učence, naj na svoje liste napišejo odgovore na naslednja vprašanja in razmišljanje o njih:
 - Kako ste se počutili ob spoznavanju vrstnikov?
 - Ali ste spoznali, kako vas vidijo drugi člani skupine?
 - Ali ste se naučili, kako vas vidijo drugi ljudje v skupini?
 - Ali so vam besede pomagale, da ste se bolje spoznali?
 - Kateri vidiki so vam všeč pri vaših vrstnikih?
 - Kateri vidiki so vam bili všeč pri vaših vrstnikih?
 - Kaj cenite pri sebi?
 - Kaj cenite pri svojih vrstnikih?
 - Kaj ima vaš razred skupnega
 - Po čem se razlikujete od svojih sodelavcev?

Dejavnost 4: **DOBRODOŠLI!**

Človeško dostojanstvo je nedotakljivo. Treba ga je spoštovati, varovati in je resnična podlaga temeljnih pravic.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... spoštovati in ceniti medsebojne razlike ter moč vključevanja.

Potrebujete:

- 60 minut
- Učitelj in vsaj 15 učencev
- Računalniki, papirji in svinčniki

Navodila (korak za korakom)

- Dejavnost začnemo tako, da skupini razložimo, da se bodo pogovarjali o prisilni mobilnosti:
 - Otroci in družine, ki so bili pregnani s svojih domov in iz svojih rojstnih držav. Učitelj razloži, da so se ljudje skozi zgodovino iz različnih razlogov selili iz svojih rojstnih krajev. Danes morajo zaradi naravnih nesreč ali oboroženih spopadov milijoni ljudi zapustiti svoje domove, da bi preživeli. To še posebej prizadene ženske in dekleta, ki so izpostavljene nasilju in neenakosti. Učitelj lahko učencem pokaže tudi ustrezne videoposnetke.
- Učitelj bo nato odprl razpravo v razredu:
 - Si predstavljate, da bi morali zapustiti svoj dom? Kako bi se počutili?
 - Kako želite, da vas sprejmejo in pozdravijo v kraju, kamor se selite?
- Nato bo mentor izvedel vajo empatije, da bi razmislil o tem, kako se ljudje počutijo v zatočiščih. Učitelj bo naključno izbral tri člane skupine, ki bodo za nekaj minut zapustili razred.
- Učitelj bo nato ostale učence razdelil v tri skupine, od katerih bo vsaka dobila nalogo, da izvede dejavnost, ki se ji bo pridružil eden od treh "outsiderjev", učencev, ki so zunaj razreda.
 - a) Skupina 1 bo dobila navodilo, da aktivno izključi zunanjšega udeleženca, ki pride na dejavnost, ne da bi mu razložila ali dovolila sodelovanje.

- b) Skupina 2 bo ignorirala zunanjega udeleženca in bo ravnala, kot da ga sploh ne bi bilo.
 - c) Skupina 3 bo poskrbela, da se bo zunanji udeleženec počutil dobrodošlega, tako da mu bo razložila dejavnost in ga povabila k aktivnemu sodelovanju.
- Zunanji udeleženci bodo izmenično prehajali med skupinami in v vsaki skupini preživeli dve minuti.
 - Ob koncu te vaje bo mentor vodil skupinsko razpravo...
 - Kako so se počutili prostovoljci in kako različne skupine?
 - Kakšna je razlika med dobrodošlico in neprijaznostjo?
 - Katerega od treh modelov bi glede na razmere prisilne mobilnosti, o katerih danes razpravljamo, želeli spodbujati kot skupina?
 - Kako bi radi sprejeli in bili sprejeti?
 - Kako lahko v našem okolju spodbujamo kulturo dobrodošlice?

Dejavnost 5: POLITIČNE PRAVICE

Evropski državljani samodejno uživajo politične pravice. Vsak polnoletni državljani EU ima pravico kandidirati in glasovati na volitvah v Evropski parlament.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... se bodo seznanili s političnimi pravicami v EU.

... razvijati zavest o svojih političnih pravicah.

... da bi razumeli pomen političnih pravic.

Potrebujete:

- 35-45 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Računalnik ali mobilne naprave z dostopom do interneta
- dostop do spletne strani za ustvarjanje iger ali kvizov (npr. Genially, Kahoot)

Navodila (korak za korakom)

- Uporabite koledar s trenutnim citatom kot točko osredotočenja.

- Kaj pomenijo politične pravice v EU? Kdo je za to odgovoren? Kakšne so smernice? Kaj sploh je Parlament? itd.
- Učence prosite, naj zapišejo nekaj vprašanj o Evropski uniji in političnih pravicah, ki jih imajo, ker živijo v tej Uniji.
- Zdaj naj malo raziskujejo in poiščejo odgovore na svoja vprašanja.
- V naslednjem koraku naj se zberejo v manjših skupinah od 2 do 5 članov in ustvarijo majhno spletno igro ali kviz, v katerem bodo združili svoja vprašanja in odgovore. Izberete lahko katero koli spletno stran, vendar bi bila genially ali Kahoot dobro orodje za to.
- Na koncu naj se vsi vrnejo v veliko skupino in se pomerijo med seboj ali preizkusijo igre, da bodo lahko začeli pridobivati različne nove informacije o temi.

Dejavnost 6: SKUPINSKA DISKUSIJA O SOLIDARNOSTI

Evropa je bila ustanovljena kot skupnost, ki jo povezuje solidarnost.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... opredeliti solidarnost.

... spomniti se, kako solidarnost deluje v vsakdanjem življenju.

... da bi sprejeli bolj solidarno vedenje.

Potrebujete:

- 15-25 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Kartice ali samolepilni lističi (neobvezno, vendar priporočljivo za velike skupine)
- Lahko natisnete PDF, ki vsebuje vprašanja, lahko pa se z učenci pogovarjate tudi povsem neformalno.

Navodila (korak za korakom)

- Uporabite koledar s trenutnim citatom kot točko osredotočenja.

- **"KAJ VAM POMENI SOLIDARNOST? "**
Učence prosite, naj zapišejo, kaj jim pomeni solidarnost. Če imate majhno skupino do 6 oseb, lahko svoje misli delijo le ustno.
- Če so njihove izjave blizu prvotni opredelitvi, jih potrdite. Če ne, jim povejte pravo definicijo:
"Solidarnost pomeni podporo ene osebe ali skupine ljudi drugi, ker imajo skupne občutke, mnenja, cilje itd." (Oxford Learner's Dictionary 2022)
- **"ZAKAJ JE SOLIDARNOST POMEMBNA? ALI JO POTREBUJEMO? "**
Prosrite jih, naj se pogovarjajo o pomenu solidarnosti, in naj opredelijo razloge, zakaj je to stanje duha pomembno za družbo in posameznike.
- **"NAVEDITE PRIMER, KO STE BILI SOLIDARNI ALI KO STE SI ŽELELI, DA BI BILI BOLJ SOLIDARNI."**
Učence prosite, naj navedejo en primer v preteklosti, ko so se obnašali solidarno - ali pa so si želeli, da bi bili z nekom bolj solidarni.
- **"ZAKAJ MISLITE, DA JE SOLIDARNOST VČASIH TEŽKA? ALI MENITE, DA JE ENOSTAVNA?"**
Vprašajte jih, ali se jim zdi, da je izkazovanje solidarnosti izziv, ali pa je to nekaj, kar jim je samoumevno.
- **"KAKO LAHKO SPODBUJAMO SOLIDARNO VEDENJE? KAJ SE MORA ZGODITI? "**
Udeležence vprašajte, kako bi lahko izboljšali solidarnost. Kaj bi potrebovali? Kako lahko podprejo druge ljudi in jih motivirajo, da bi bili bolj solidarni?
- Vprašanja so na voljo v obliki pisnih napotkov, po želji pa lahko prenesete spodnji PDF za enostavno tiskanje.

KAJ VAM POMENI SOLIDARNOST?

**ZAKAJ JE SOLIDARNOST POMEMBNA?
ALI JO POTREBUJEMO?**

**NAVEDITE PRIMER, KO STE BILI SOLIDARNI
ALI KO STE SI ŽELELI, DA BI BILI BOLJ
SOLIDARNI.**

**ZAKAJ MENITE, DA JE SOLIDARNOST
VČASIH TEŽKA?
ALI MENITE, DA JE ENOSTAVNA?**

**KAKO LAHKO SPODBUJAMO
SOLIDARNO VEDENJE?
KAJ SE MORA ZGODITI?**

Dejavnost 7: PRIVILEGE EU WALK

Listina EU o temeljnih pravicah varuje človekove pravice; pravico do nediskriminacije, pravico do varstva osebnih podatkov in pravico do dostopa do pravnega varstva.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...
... opozoriti na ugodnosti, ki jih zagotavlja EU.

Potrebujete:

- 25 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Prostor za udeležence, da se postavijo drug poleg drugega in naredijo 10 korakov naprej ali nazaj.
- začetna točka (npr. označena z barvnim trakom)
- Referenčna postavka, ki omogoča neposredno primerjavo razmer zunaj EU

Navodila (korak za korakom)

- Učence prosite, naj se postavijo v vrsto drug poleg drugega na sredini sobe.
- Glasno boste prebrali 10 izjav in če se izjava nanaša na nekoga, bo moral narediti korak naprej.
- Izjave:
 1. Imam pravico voliti svoje politične predstavnike na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.
 2. Lahko svobodno izražam svoja mnenja, ne da bi se bal, da me bo vlada kaznovala.
 3. Če bom potreboval nujno zdravljenje, mi bo evropska kartica zdravstvenega zavarovanja zagotovila potrebno zdravljenje.
 4. Ko kupujem ali uživam hrano v restavraciji, se lahko zanesem na sanitarne in zdravstvene standarde EU, ki zagotavljajo mojo varnost.

5. Imam možnost dopustovati, delati in potovati prek meja držav članic EU brez vizuma.
 6. Moja država in jaz se lahko v kriznih časih zanesemo na podporo drugih držav EU.
 7. Lahko se zanesem na 70 let trajnega miru v EU.
 8. Moja valuta je sprejeta v 18 drugih državah EU poleg moje.
 9. Mobilni telefon in spletne storitve lahko brez dodatnih stroškov uporabljam v drugih državah EU.
 10. Moje pravice kot delavca so zagotovljene - imam vsaj 4 tedne plačanega dopusta in omejen tedenski delovni čas.
- Po tej dejavnosti učence vprašajte, kaj so odnesli iz te vaje in ali so jim prišli na misel kakšni primeri.

Dejavnost 8: **MIRNA EVROPA**

Evropska unija je najuspešnejši izum na svetu za spodbujanje miru.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... pogledati na pomen miru z različnih vidikov.

... da razvijejo lastno opredelitev miru.

... za ozaveščanje o pomenu miru.

Potrebujete:

- 25-30 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Slike znakov miru, simbolov in gest po vsem svetu
- prazen list papirja in svinčnike

Navodila (korak za korakom)

- Uporabite koledar s trenutnim citatom kot točko osredotočenja.

- Kaj je mir? Učence prosite, naj razmislijo o pomenu miru in zberejo svoje definicije.
- Zdaj jim povejte uradno opredelitev miru.
- Nato jim pokažite nekaj slik različnih znakov in gest miru z vsega sveta in se z njimi pogovorite.
- V naslednjem koraku dajte učencem list papirja in nekaj svinčnikov ter jim dovolite, da oblikujejo svoj znak miru.
- V zadnjem koraku učenci pokažejo svoje stvaritve preostalim članom skupine in jih prosijo, da pojasnijo svoj dizajn.

Brez avtorskih pravic slike simbola miru:



Dejavnost 9: IZBOLJŠANJE, PRILAGODITEV, PREVZETJE

Samo ljudje lahko spremenijo in obogatijo stvari v institucijah ter jih prenesejo na prihodnje generacije.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... prepoznati in opredeliti (elemente) institucionalnih sprememb v smislu pravil in pričakovanj, ki urejajo medsebojne odnose med ljudmi.

... razumeti, kako institucionalne spremembe prinašajo spremembe v našo družbo in obratno.

... razmišljati o pomenu družbenega ravnovesja in njegovi občutljivosti.

Potrebujete:

- 40 minut
- Vsaj 6 oseb
- Mehak nelomljiv predmet (krogla; lahko tudi list papirja, zmečkan v kroglo)
- Dovolj prostora za gibanje

Navodila (korak za korakom)

- Učence razdelite v tri skupine. Vsaka skupina mora imeti svojega predstavnika (osebo, ki se bo aktivno gibala).
- Dajte navodila vsaki skupini posebej. Vsakemu predstavniku določite ločeno izhodišče v prostoru in ločeno pravilo/vzorec gibanja (na primer, en predstavnik se lahko giblje le 3 korake naprej, 1 korak nazaj, 3 korake naprej, 1 korak nazaj; drugi se lahko giblje le tako, da postavi eno nogo neposredno pred drugo, ... pri določanju pravil bodite tako ustvarjalni, kot bi želeli!)
- Predstavniki naj se postavijo na svoja mesta v sobi. Povejte jim, da je cilj dejavnosti, da v čim krajšem času vsaj trikrat podajo predmet (žogo) od predstavnika skupine A skupini B, nato skupini C in nazaj skupini A.
- Medtem ko se trudijo opraviti nalogo, povlecite na stran drugega člana skupine A in mu dajte novo, drugačno pravilo o gibanju. Ko predstavniki opravijo svojo nalogo, naj novi predstavnik skupine A zamenja prejšnjega predstavnika in ga prosi, naj ponovi nalogo. Drugi učenci ne smejo vedeti, da obstaja drugačen

sklop pravil, ki jih mora upoštevati predstavnik skupine A. Naj poskušajo še enkrat ponoviti nalogo, in sicer v najkrajšem možnem času.

- Medtem ko poskušajo opraviti nalogo, ponovite prejšnje korake novih pravil o gibanju za novega predstavnika skupine B in skupine C. Pri naslednji nalogi zamenjajte dva predstavnika.
- Glede na to, koliko časa imate na voljo, lahko poskusite ponoviti te korake, da bi vključili vse učence.
- Po tej vaji se z učenci pogovorite:
 - Kako se jim je zdela naloga? Ali so jo lahko opravili? Ali so imeli kakšne težave pri skupnem izvajanju? Kako sta se z njimi spoprijela? Ali so komunicirali z drugimi člani ekipe? Ali so komunicirali med skupinami?
 - Kako so se odzvali na spremembo predstavnika/pravil gibanja? Ali je bilo spremembo težko vključiti v obstoječi način sodelovanja (npr. če so imeli načrt, kako in kam se gibljejo)? Kako so delovali v času relativne stabilnosti (npr. drugi ali tretji krog medsebojnega podajanja predmeta) v primerjavi s procesom spremembe (ko je bilo uvedeno novo gibanje)?
- Učence počasi usmerite v razpravo o institucionalnih spremembah. Institucionalne spremembe pojasnjujejo spremembe institucij, ki jih obravnavamo kot pravila in pričakovanja, ki urejajo medsebojne odnose med ljudmi in razvojne poti v družbi. Vsak posamezen sklop institucij je vpet v številne druge institucije, zato institucionalne spremembe pomenijo večjo negotovost - zaradi te medsebojne povezanosti je težko natančno napovedati dolgoročne posledice tudi majhnih sprememb. Učence povprašajte o njihovih izkušnjah z institucionalnimi spremembami v njihovem življenju.
 - Kako so jo doživeli?
 - Kako so se mu prilagodili?
 - Ali so imeli ideje, kako olajšati prehod?

Dejavnost 10: PRIHODNOST EU

Usoda Evrope in prihodnost svobodnega sveta sta povsem v naših rokah.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... prepoznati različne izzive, s katerimi se sooča EU, in razumeti njihovo medsebojno povezanost.
- ... razumeti zgodovinsko ozadje, ki je oblikovalo podobo EU.
- ... priznati medsebojno povezanost državljanov EU in držav EU.
- ... razmisliti o pomenu in možnostih aktivnega sodelovanja vseh državljanov EU.

Potrebujete:

- 20 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Pisalo in papir (neobvezno)

Navodila (korak za korakom)

- Učence razdelite v manjše skupine. Dajte jim 10 minut časa, da pripravijo možgansko nevihto idej o prihodnosti Evropske unije. Razmislite o naslednjih možnih stvareh:
 - Kako se je EU razvijala skozi čas? Kako gledajo na nadaljnje spremembe?
 - Kateri so po njihovem mnenju glavni izzivi, s katerimi se sooča EU? Kakšen je po njihovem mnenju najboljši način za reševanje teh vprašanj?
 - Kaj menijo o nekaterih dolgoročnih načrtih EU? Kaj bi jim radi dodali ali spremenili? Ali menijo, da sedanji načrt upošteva potrebe in želje vseh članic EU?
 - Kaj menijo o tem, kako se EU spopada z nekaterimi izzivi (npr. kriza COVID, migracijska kriza, energija in inflacija, podnebje, digitalizacija, varnost, obramba ...)?
 - Kako gledajo na morebitno širitev EU (nove države postanejo del EU)?
 - Na kakšen način lahko po njihovem mnenju državljanji EU dejavno prispevajo k spremembam, ki si jih želijo v EU? Kako dejavni so učenci sami? Katere ukrepe je mogoče sprejeti za povečanje aktivne udeležbe?
- S celotnim razredom se pogovorite o svojih zamislih in o njih razmislite.

Dejavnost 11: KAJ POMENI BITI DRŽAVLJAN EU?

Evropa. Umetnost mogočega.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... prepoznati in razmisliti o tem, kaj oblikuje identiteto državljana EU.
- ... priznati in upoštevati prednosti in slabosti državljanstva EU.

Potrebujete:

- 15 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Bela tabla/flipchart in markerji

Navodila (korak za korakom)

- Učence vprašajte, kaj menijo o tem, kaj pomeni biti državljan EU. Njihove odgovore zapišite na tablo.
- O odgovorih se pogovorite individualno. Ali se učenci opredeljujejo kot državljani EU? Če da, kako pomembna je za njihovo identiteto?
- Narišite preprosto tabelo 2x2 za izvedbo hitre analize SWOT. Skupaj z učenci poskusite poiskati (ali razvrstiti njihove prejšnje odgovore):
 - Prednosti
 - Slabosti
 - Priložnosti
 - Grožnje
- Katere priložnosti za izboljšanje obstajajo v EU na podlagi analize SWOT? Kaj bi bilo treba storiti drugače ali kaj lahko v prihodnosti postane težava? Kako lahko odpravimo grožnje, s katerimi se sooča EU? Kako lahko izkoristimo prednosti, ki jih imamo?
- Kakšne so vaše pravice državljanov EU? Ali menite, da te pravice niso na voljo državljanom drugih držav/skupnosti? Kako bi izstop ene države iz EU vplival na njene prebivalce (državljane) in na Unijo kot celoto?

Dejavnost 12: **ADVOKAT**

Prihodnosti ne bomo gradili s silo ali željo po osvajanju, temveč s potrpežljivo uporabo demokratične metode, konstruktivnim duhom dogovora in spoštovanjem svobode.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... prepoznati močne argumente nekoga, ki ima nasprotno stališče od njihovega.
- ... preučiti razloge za in proti določenemu argumentu.
- ... se seznanijo z utemeljevanjem določenega vidika, poiščejo argumente, ki podpirajo drugačno stališče od njihovega.
- ... razmisliti, kako je to povezano z demokratično metodo.

Potrebujete:

- 40 minut
- Vsaj 6 oseb
- Pisalo in papir (neobvezno)

Navodila (korak za korakom)

- Učence razdelite v dve skupini. Učencem predstavite aktualno pomembno sporno temo. Skupina A bo zagovarjala to temo, skupina B pa proti njej.
- Skupinam dajte 10 minut časa, da pripravijo svoje argumente in nesporne točke na to temo. Najprej svoje argumente predstavi skupina A (3 minute), nato skupina B (3 minute). Nato skupina A dobi možnost protargumentacije (5 minut), prav tako skupina B (5 minut). Skupina A predstavi svoj zaključni argument s tremi nespornimi točkami (2 minuti), sledi ji skupina B (2 minuti).
- Sedaj zamenjajte skupini (vsi učenci v skupini A zdaj zagovarjajo nasprotovanje temi, vsi učenci v skupini B pa zagovarjajo temo). Celoten razred se mora nato dogovoriti in najti skupno stališče.
- Razpravljajte o izkušnjah.
 - So se na koncu uspeli dogovoriti?
 - kateri argumenti se jim zdijo prepričljivejši in zakaj?
 - Ali se je končna odločitev nagnila na eno ali drugo stran?
 - Čemu to pripisujejo?

ZELENI IN OKOLJU PRIJAZNI ŽIVLJENJSKI SLOGI.

Dejavnost 1: **TRAJNOSTNA MOBILNOST**

Cilj EU je uskladiti gospodarstvo z našim planetom, uskladiti način proizvodnje in potrošnje z našim planetom ter poskrbeti, da bo to koristilo našim ljudem.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... opozoriti na prednosti mobilnosti in trajnostnega prometa.

Potrebujete:

- 45 minut
- Tutor s celotnim razredom
- Veliki baloni

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj bo vsakemu učencu dal možnost, da odgovori na eno od spodnjih vprašanj z več možnimi odgovori (pravilni odgovori so poudarjeni).
 1. Kakšne so prednosti trajnostne mobilnosti?
 - a) Okolje
 - b) Ugodnosti za zdravje
 - c) Nič od naštetega
 - d) koristi za okolje in zdravje**
 2. Zakaj je priporočljiv javni prevoz?
 - a) Ker je varnejši od avtomobilov.
 - b) Izpušča 70 % manj ogljikovega dioksida kot avtomobili.**
 - c) Je najhitrejše prevozno sredstvo.
 - d) Ker lahko spoznaš zanimive ljudi
 3. Kdo mora ukrepati na področju TRAJNOSTNE MOBILNOSTI?
 - a) Odrasli

- b) Mestni sveti
c) Politiki
d) Vsi
4. Najboljši način za pot v šolo, če upoštevamo trajnostni razvoj, je...
- a) Hoja, vožnja s kolesom ali skuterjem**
b) Z zasebnim avtomobilom
c) Z avtobusom
d) Z motornim kolesom
5. Katero prevozno sredstvo je po vašem mnenju najbolj koristno za trajnostno mobilnost?
- a) Električni avtomobil
b) Kolo
c) Avtobus
d) Električni skuter
6. Kaj povzroča povečanje števila avtomobilov?
- a) Več onesnaženosti zraka
b) negativen estetski učinek na mesta
c) Globalno segrevanje
d) Onesnaženost zraka in globalno segrevanje
7. Kaj vključuje "trajnostna mobilnost"?
- a) Nabor postopkov za doseganje racionalne uporabe prevoznih sredstev
b) Zmanjšanje števila vozil na cestah
c) Zmanjšanje hrupa in onesnaževanja ozračja
d) Vse zgoraj navedeno drži
8. Spodbujamo lahko hojo...
- a) z brezplačnimi sprehajalnimi palicami za tiste, ki hodijo
b) Ožji pločniki
c) Povečanje števila prehodov za pešce
d) Oženje pločnikov in povečanje števila prehodov za pešce.
- V parih bo en učenec tisti, ki bo dobil balon, drugi pa tisti, ki bo odgovarjal na vprašanja.
 - Ko so pripravljeni za začetek, jim učitelj postavi vprašanja in navede možne odgovore. V paru bo eden od učencev začel napihovati balon, drugi pa bo poskušal odgovoriti na zastavljeno vprašanje.
 - Cilj je odgovoriti na vsa vprašanja, preden balon počí. Če odgovorijo na vsa vprašanja, preden balon počí, zmagajo. Učitelj bo za to dejavnost namenil 20 minut.

- Ko razred opravi to dejavnost, učitelj skupaj z razredom pregleda zgornja vprašanja in jim posreduje pravilne odgovore ter kratko razlago.

Dejavnost 2: **NEUSTREZNI I SPY...!**

Evropski zeleni posel je naša nova strategija rasti, ki več vrača, kot jemlje.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... vzpostaviti dobre navade za vsakdanje življenje in ugotoviti, kaj škoduje okolju.

Potrebujete:

- 35 minut
- Tutor s celotnim razredom

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj bo nadaljeval z razlago igre "I Spy...", vendar s preobratom... Učenci bodo morali vsak po vrsti najti nevzdržno navado/dejavnost/ukrepanje. In rečejo: "S svojim malim očesom vohunim za nečim, kar se začne z "x".
 - Na primer: "S svojim malim očesom vohajam za nečim, kar se začne z LO" (luči se prižgejo)
- Vsak učenec si bo nekaj izmislil, preostali člani skupine pa bodo na podlagi prvih črk besed poskušali uganiti netrajnostno prakso.
- Učitelj bo dovolil največ tri ugibanja za vsak krog, preden bo treba razkriti netrajnostno prakso.
- Ko se vsak učenec preizkusi v igri "I Spy", se učitelj pogovori o netrajnostnih navadah, ki jih je spoznal v razredu, in o tem, kako bi spremenil videno v bolj trajnostno rešitev.

Dejavnost 3: DELATI MOJO MALO BIT

Cilji trajnostnega razvoja so poziv vsem državam - revnim, bogatim in s srednjimi dohodki - k ukrepanju za spodbujanje blaginje ob hkratnem varovanju planeta.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... bolje razumeti cilje trajnostnega razvoja ZN in majhne spremembe, s katerimi lahko osebno pripomorejo k njihovem uresničevanju in izboljšanju obetov našega planeta.

Potrebujete:

- 40 minut
- Tutor z vsaj 8 učenci
- svinčniki, barvice, papir in dostop do računalnika/interneta

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj najprej na kratko pojasni, kaj je [17 ciljev trajnostnega razvoja](#) Združenih narodov, in zelo na kratko opiše/ našteje vsakega od njih.
- Učenci bodo delali v dvojicah ali majhnih skupinah in izbrali en cilj trajnostnega razvoja, ki ga bodo profilirali. Izbrati morajo SDG, s katerim se poistovetijo kot skupina, vendar mora mentor poskrbeti, da istega SDG ne izbere več kot ena skupina. Po želji lahko mentor odloči, katera skupina bo oblikovala profil SDG, ali pa uporabi naključni sistem.
- Ko bo vsaka skupina izbrala cilj trajnostnega razvoja, bo morala 10-15 minut raziskovati ta cilj in razmisliti, s katerimi praktičnimi ukrepi lahko osebno pripomorejo k njegovi uresnitvi.
- Učenci bodo morali nato izdelati plakat na podlagi izbranega/pripisanega cilja trajnostnega razvoja in predlagati ukrepe, kako lahko sošolci prispevajo k izboljšanju stanja na planetu.
- Ko bodo plakati končani, bo vsaka mala skupina po vrsti poročala celotnemu razredu o tem, kaj je ugotovila, in o ključnih sporočilih, ki jih je predstavila na svojem plakatu.

Dejavnost 4: **OMOGOČITE PRIHODNOST SVOJE UČILNICE**

Z uporabo evropskega zelenega dogovora kot kompasa lahko krizo spremenimo v priložnost za drugačno obnovo naših gospodarstev in njihovo večjo odpornost.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... pridobili znanje o tem, kako povečati trajnost in pomagati svoji izobraževalni ustanovi, da bo v prihodnosti varna.

Potrebujete:

- 30 minut
- Tutor z vsaj 8 učenci
- Pisala, samolepilne beležke

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj bo na kratko razložil, kako naj bi evropski zeleni dogovor obnovil gospodarstva in povečal odpornost organizacij na prihodnje pretrese in motnje po pandemiji COVID '19.
- Učenci bodo delali v parih ali manjših skupinah in pripravili vsaj tri zamisli o tem, kako lahko izobraževalna ustanova, v kateri se učijo, postane bolj odporna na prihodnje spremembe ali pretrese. Svoje zamisli bodo zapisali na lističe.
- Po 10 minutah učitelj zbere vse listke in jih zbere na tablo ali flipchart.
- Učitelj bo izpostavil vsako edinstveno zamisel, razred pa bo o njej razpravljal in razmišljal, kako bi jo učenci in ustanova lahko uresničili.
- Najbolje bi bilo, če bi se po koncu pouka mentor z vodstvom pogovoril tudi o idejah, ki so se pojavile in bi jih bilo po njegovem mnenju mogoče uresničiti v prihodnje.

Dejavnost 5: OKOLJSKE ZGODBE

Poklicno izobraževanje in usposabljanje je gonilo inovacij ter bistven temelj za zeleno, digitalno in trajnostno rast.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... uporabljati zelene in okolju prijazne ukrepe v vsakdanjem življenju.

Potrebujete:

- 30 minut
- 1-25 oseb (brez omejitve)
- Računalnik/spretni telefon/tablični računalnik in internetna povezava

Navodila (korak za korakom)

- Skupaj s svojimi učenci obiščite spletno [stran https://www.chellis.eu/platform](https://www.chellis.eu/platform) - lahko se registrirate ali igrate kot gostje, vse brezplačno.
- Platforma ponuja šest zgodb, ki se nanašajo na naslednje okoljsko pomembne teme: zavržena hrana, zeleni prevoz, ravnanje z odpadki, hitra moda, zaščita oceanov in energija.
- Izberite temo, jezik (angleščina, nemščina, francoščina, portugalsščina, italijanščina, grščina) in jezikovno raven (A2, B1, B2) ter se igrajte zgodbo.
- Vsaka zgodba ponuja izbire na poti, ki igralcu omogočajo, da se odloči, kako bodo ravnali glavni liki (okolju prijazno, okolju nevtrarno, okolju škodljivo) - in glede na izbire bodo bralci doživeli različne konce.
- Po končani zgodbi vključite učence v skupinsko razpravo. Kaj so s tem odnesli? Ali lahko vedenje uporabijo v svojem vsakdanjem življenju? Zakaj da ali zakaj ne?

Aktivnost 6: KAKŠEN JE MOJ CO2 ODTIS?

Družbo in planet lahko naredimo bolj zdrava z vlaganjem v obnovljive vire energije, kupovanjem trajnostne hrane, ponovno uporabo materialov in proizvodnjo nizkoogljivega jekla.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... prepoznati ravnanja, ki povzročajo velik odtis CO₂.

... z okolju prijaznimi ukrepi zmanjšujejo svoj odtis CO₂.

Potrebujete:

- 15 minut
- 1-25 oseb (brez omejitve)
- Računalnik/spretni telefon/tablični računalnik in internetna povezava

Navodila (korak za korakom)

- Pojdi na <https://imprintplus.org/app>
- Pojdite v pretvornik. To spletno orodje vam in vašim učencem pomaga razumeti vaš vpliv na okolje v sedmih kategorijah: potovanja, oblačila, prhanje, papir, elektronska zabava, hitra hrana in odpadki.
- Odgovorite na zastavljeno vprašanje - je popolnoma anonimno!
- Prikaže se priporočilo, kako izravnati svoj CO₂ odtis, in zanimivo dejstvo o zadevni temi.
- O rezultatih se pogovorite z učenci in se dogovorite, da boste skupaj izvedli nekaj ukrepov!

Dejavnost 7: MOJA ZELENA ORGANIZACIJA

Podjetja imajo pomembno vlogo pri uresničevanju ciljev in nalog ciljev trajnostnega razvoja, pri čemer morajo izkoristiti svoje vire, inovacijske sposobnosti, obseg in doseg.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... opredeliti pomen zelenih poklicev.
- ... oceniti, kako zeleni so poklici ali institucije, ki jih obiskujejo.
- ... da bi razumeli pomen zelenih delovnih mest.

Potrebujete:

- 25-35 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Zeleni, oranžni in rdeči svinčniki za vsakega udeleženca
- en kos papirja v zeleni, oranžni in rdeči barvi

Navodila (korak za korakom)

- Uporabite koledar s trenutnim citatom kot točko osredotočenja.
- Katere zelene ukrepe moja organizacija že izvaja?
- Učence prosite, naj razmislijo o ukrepih, ki jih njihova organizacija/ustanovna/delodajalec izvaja za pomoč okolju.
- Zdaj jim dajte zeleni, oranžni in rdeči svinčnik ter jih prosite, naj sami napišejo, katere stvari se jim zdijo pomembne, da bi kot organizacija/institucija/delodajalec pomagali okolju, z oranžno barvo napišejo ukrepe, ki bi lahko bili dobri, a tudi slabi za okolje, z rdečo pa ukrepe, ki bi zelo negativno vplivali na razvoj okolja.
- V naslednjem koraku naj se ponovno zberejo in razpravljajo o različnih opredelitvah.
- Na koncu naj zberejo najpomembnejše ukrepe na enem zelenem, enem rumenem in enem rdečem papirju ter skupaj ustvarijo okoljski semafor.

Aktivnost 8: KAKO ZELENA JE MOJA KARIERNA IZBIRA?

Zeleni sektor ponuja ogromen potencial za ustvarjanje delovnih mest, zato moramo poskrbeti, da bo Evropa lahko v celoti izkoristila njegove prednosti.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... ugotoviti, kako lahko njihove odločitve in dejanja vplivajo na svet okoli njih.
- ... da sami opredelijo pomen zelene kariere.
- ... da bi razumeli, kako lahko njihova poklicna izbira vpliva na okolje.

Potrebujete:

- 15-20 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Kos papirja

Navodila (korak za korakom)

- Uporabite koledar s trenutnim citatom kot točko osredotočenja.
- Učence vprašajte, ali menijo, da lahko izbira poklica vpliva na okolje. Ali na to vpliva ali ne?
- Zdaj vzemite prazen list papirja in ga izročite prvemu udeležencu. Prosite jo, naj papir upogne, raztrga ali z njim naredi karkoli drugega, nato pa ga izroči naslednjemu udeležencu, ki naj stori enako. Nadaljujte, dokler kos papirja ni popolnoma raztrgan.
- V naslednjem koraku ga vzemite nazaj in vse skupaj ponovno razgrnite. Sedaj jim pokažite uničen papir. Pogovorite se z njimi o tem, kako je čisti list papirja zdaj zmečkan in uničen.
- Naj se pogovorijo o tem, kako so njihova dejanja spremenila prvo obliko papirja in ali jim je takšna oblika všeč. Nato jih vprašajte, kako lahko to prisposodbo prenesejo na svoje poklicne odločitve.

Dejavnost 9: NE AKTIVNOSTI ZA MALO

Ne čakajte na izredne okoliščine, da bi naredili dobro dejanje; poskusite uporabiti običajne okoliščine.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... prepoznati, kako majhna dejanja vplivajo na ljudi/okolje v njihovem ekosistemu.

... razumejo, da je mogoče velike spremembe doseči z velikim številom majhnih, a doslednih korakov v določeno smer.

... da razmislijo o svojem prispevku k spremembam na različnih področjih življenja.

... prepoznati različne načine, na katere lahko posameznik prispeva k soodločanju o družbeni realnosti in je zanj odgovoren.

Potrebujete:

- 15 minut
- Vsaj 2 osebi

Navodila (korak za korakom)

- Učence prosite, naj pomislijo, kdaj so doživeli dejanje prijaznosti. Ko delijo svojo zgodbo, jih povprašajte o podrobnostih dogodka.
 - Kaj se je zgodilo?
 - Kdo je bil vpleten?
 - Kakšen je bil rezultat?
 - Kako so se ob tem počutili?
- Poskusite si predstavljati, da se ta dogodek nikoli ni zgodil.
 - Kakšno razliko bi to prineslo njim (ali tretji stranki)?
 - V primerjavi s tem, kakšno razliko bi pomenilo, če ne bi storili dejanja prijaznosti za osebo, ki je bila vpletena v to dejanje?
 - Kakšen je bil po njihovem mnenju motiv te osebe?
 - Kako so se počutili pred, med in po dogodku?
- Učencem postavite dnevni/tedenski izziv - naj se dejavno odločijo, da bodo prepoznali morebitne priložnosti za pomoč/prispevek k pozitivni spremembi pri drugem človeku.
- Prosite jih, naj si jo zapišejo in jo v naslednji učni uri delijo s preostalimi učenci.

- Razpravljajte o njihovih izkušnjah. Ali jih navdihujejo dejanja drugih? Pogovorite se o učinku snežne kepe (če ga z učenci poznate, lahko morda delite izkušnjo iz filma "Pay It Forward").

Dejavnost 10: ŽIVLJENJE V PLASTIKI

Boj za zajezitev podnebnih sprememb mora biti naša prednostna naloga, za kar se moramo zavezati vsi.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... preučiti škodljive učinke (pretirane) uporabe plastike.

... prepoznati in kritično oceniti možne načine za zmanjšanje uporabe plastike in izkoriščanje alternativnih virov.

Potrebujete:

- 15 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Bela tabla/tabla/flipchart

Navodila (korak za korakom)

- Učence prosite, naj naštejejo primere vsakdanjih predmetov in dejavnosti, pri katerih se uporablja plastika. Njihove odgovore zapišite na tablo.
- Analizirajte skupaj z učenci:
 - Ali so zadevni izdelki namenjeni za enkratno ali večkratno uporabo?
 - Kaj je razlog, da so ti izdelki iz plastike ali jo vsebujejo (npr. enostavnost proizvodnje, priročnost uporabe, stroški proizvodnje, trajnost izdelka, zasnova izdelka ...)? Ali bi lahko podoben namen in/ali učinek dosegli z uporabo drugega materiala? Kakšen bi lahko bil ta material?
 - Kaj se zgodi s predmetom po njegovem (predvidenem) življenjskem ciklu? Ali se lahko (in ali se običajno) reciklira? Kakšne možnosti imajo potrošniki pri vplivanju na način odstranjevanja in predelave predmeta po njegovi predvideni uporabi?

- Razpravljajte o možnih načinih, kako bi učenci lahko uporabili alternativne vire/predmete.

Dejavnost 11: **KAJ JE ZNANOST DOSEŽELA ZA VAS?**

Združiti se morate za znanostjo. Ukrepati morate. Narediti morate nemogoče. Kajti obupati ne sme biti nikoli mogoče.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... prepoznati načine, kako znanost spreminja naš svet.

... razumeti vlogo, ki jo je imela znanost pri oblikovanju (človeških) življenj.

... opisati povezave med znanstvenimi odkritji, razvojem, sodelovanjem, vsakdanjim življenjem, družbenimi in kulturnimi spremembami, vrednostnimi sistemi, okoljem.

... da bi razumeli pomen znanosti in odgovornost posameznika za skupna prizadevanja pri sooblikovanju naše prihodnosti.

Potrebujete:

- 25 minut
- Celoten razred

Navodila (korak za korakom)

- Delajte s celotno skupino. Učence prosite, naj pomislijo na nekatera od številnih področij in panog, na katerih je bil znanstveni napredek pomemben, in jih seznanijo z njimi. Izzovite jih, naj poiščejo vidik svojega vsakdanjega življenja, ki ga ni oblikovala znanost.
- Preberite si citat sira Isaaca Newtona: "Če sem videl dlje, sem videl dlje, ker sem stal na ramenih velikanov." Učence prosite, naj razložijo citat.
- Delujte s primerom, ki so ga navedli učenci, in razpravljajte o njem:
 - Katera znanstvena odkritja so bila potrebna, da smo prišli do sedanje različice njihovega primera? Kako so vsa ta odkritja pripomogla k razvoju drugih področij in panog, ki z njimi niso povezana?
 - Ali je uporaba tega znanja vplivala na vsakdanje življenje ljudi ali drugih bitij? Če da, na kakšen način? Ali je prinesla kakšno družbeno ali kulturno spremembo? Če je odgovor pritrdilen, jih nekaj naštejete.

- Ali je bila katera od sprememb negativna ali je povzročila (morda nepričakovane) škodljive učinke? Kakšen je bil razlog za to? Kako se je mogoče spopasti s temi nezaželenimi spremembami?
- Nekatero znanstveno teorijo so nekoč veljale za pravilne, vendar so se pozneje izkazale za napačne ali le delno pravilne. Kakšne posledice ima to? V današnjem času je znanstveni napredek zelo hiter in hitreje spreminja naša življenja kot v prejšnjih časih. Učence vprašajte, kaj menijo o vlogi znanosti pri teh hitrih spremembah.
- Ali je znanost nepristranska? Kakšne težave lahko povzroči ta pristranskost? Kdo in s kakšnim namenom financira znanstvene raziskave? Ali učenci menijo, da bi to lahko vplivalo na znanstveni napredek?

Dejavnost 12: **VSAKODNEVNI OGLJIČNI ODTIS**

Zmanjšanja emisij in zelene obnove ni mogoče več odlagati. Čas za podnebne ukrepe je zdaj. Pot naprej je skupna.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... bolje razumeti, kako lahko vsakodnevne odločitve in spremembe življenjskega sloga vplivajo na planet.

... razumeti, kako so vsakodnevna dejanja, zlasti pri kopičenju, povezana s porabo energije in virov, emisijami in odpadki, ter opredeliti morebitna področja za izboljšanje svojih vsakodневnih odločitev pri zmanjševanju onesnaževanja.

... da bi ocenili, kako bi lahko spremembe v porabi hrane prispevale k reševanju okolja na ravni družbe.

... primerjati ogljični odtis različnih virov hrane in poiskati alternative za ozaveščeno izbiro pri uživanju hrane.

Potrebujete:

- 40 minut (v različnih srečanjih = 30 minut + 10 minut)
- Vsaj 2 osebi
- Pisalo in papir/list papirja
- Računalnik/spretni telefon/tablični računalnik in dostop do interneta

Navodila (korak za korakom)

- Učence prosite, naj zapišejo vse obroke, ki so jih jedli prejšnji dan. Poskrbite, da bodo vključili tudi prigrizke in pijače, če so jih uživali.
- Učence prosite, naj zapišejo vse sestavine vseh obrokov. Za vsako od njih jih prosite, naj analizirajo, kje je bila pridelana, kako je bila pridelana, kako je bila prepeljana ... Poskusite jih voditi skozi celoten proces pridelave hrane - na primer od gojenja, upravljanja rastlin, pridelave, žetve, predelave, skladiščenja, prevoza, čiščenja, sortiranja, pakiranja, trgovanja, priprave ... Vsak od teh procesov zahteva svoj delež virov in energije - katere spremembe lahko uvedete, da bi zmanjšali količino odpadkov, izgube energije, emisije ...?
- Učence prosite, naj uporabijo spletni kalkulator ogljičnega odtisa hrane in poskusijo oceniti svoj ogljični odtis prejšnjega dne. Rezultate primerjajte in se o njih pogovorite v skupini. Katere spremembe bi lahko izvedli, da bi zmanjšali svoje število?
- Učence pozovite, naj en teden vodijo dnevnik prehranskega odtisa. O rezultatih se pogovorite v skupini na polovici izziva. Naj izračunajo povprečje in poskušajo iz svojih podatkov ekstrapolirati ogljični odtis šole/mesta/države. Katere morebitne spremembe bi lahko pomagale zmanjšati to število?
- Prejšnji korak ponovite, ko preteče ves teden. Razpravljajte o morebitnih razlikah.

RAZNOLIKOST IN VKLJUČEVANJE

Dejavnost 1: **ANTISTEREOTIPI**

Enakost pomeni enake pravice vseh državljanov pred zakonom. Načelo enakosti med ženskami in moškimi je temelj vseh evropskih politik in podlaga za evropsko povezovanje. Velja na vseh področjih.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

...razumeli, kako je neenakost med spoloma sčasoma postala norma, in bodo sposobni samorefleksije o svojih podzavestnih spolnih stereotipih.

Potrebujete:

- 30 minut
- Tutor z vsaj 6 učenci
- svinčniki, barvice

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj na kratko predstavi temo neenakosti spolov in stereotipov.
- Učenci bodo samostojno narisali sliko antistereotipa, tj. sliko ženske, ki opravlja dejanje ali dejavnost, ki se tradicionalno povezuje z moškim, ali obratno, npr. ženske telovadke ali moške medicinske sestre.
- Po 15 minutah vsak učenec predstavi svojo risbo celotni skupini, razloži, kaj je narisal, in omogoči vsem, da razmislijo in razpravljajo.
- Na koncu bo mentor zaključil dejavnost in učence pozval, naj se pogovorijo o tem, kaj so ugotovili med izvajanjem dejavnosti, ter poskušal pogovor usmeriti v podzavestne spolne stereotipe, ki so naravni, in kako se lahko izognemo spolni pristranskosti.

Dejavnost 2: VIRTUALNA DEBATA

Spoznajte svoje predsodke. Naučite se, kako se postaviti zase in povedati stvari, zaradi katerih ne boste priljubljeni, ter postati zaveznik drugim ljudem. Empatija je pomembna.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... sprejeti in sočustvovati z ljudmi, ki imajo nasprotno stališče od njihovega.

... da razmislijo o svojem lastnem stališču in o tem, da njihovo prepričanje morda ne drži v celoti.

Potrebujete:

- 40 minut
- Tutor z vsaj 6 učenci
- Pisala in papir

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj na kratko predstavi situacijo in pojasni, da bo potekala razprava.
 - **Razmere:** Ali je virtualno učenje in delo postalo norma na vrhuncu pandemije COVID'19, vendar je bolj ali manj produktivno od učenja in dela v stavbi/pisarni?
- Učitelj predstavi naslednji dve stališči in učence vpraša, ali se strinjajo s stališčem A ali B (upajmo, da bodo učenci zastopali obe stališči).
 - **Stališče A:** Virtualno učenje/delo je veliko bolj produktivno kot v fizičnem okolju. S prožnim učnim/delovnim okoljem lahko učinkoviteje upravljate svoj čas in bolje usklajujete/odločate svoje domače/družabno življenje.
 - **Stališče B:** Virtualno učenje/delo je veliko manj produktivno kot v fizičnem okolju. Ločena lokacija za delo/učenje je pomembna, da je učenje/delo ločeno od domačega/socialnega življenja.
- Če je mogoče, bodo mentorji učencem dodelili nasprotni scenarij od tistega, s katerim se osebno strinjajo, tako da bodo prisiljeni zagovarjati stališče, s katerim se dejansko ne strinjajo.

- Učenci imajo nato 15 minut časa, da raziskujejo in oblikujejo argumente za scenarij, ki so ga dobili. Delajo lahko v skupinah po 3 do 4 ljudi, ki imajo enak scenarij.
- Učenci se nato ponovno zberejo kot celotna skupina in imajo 15 minut časa, da razpravljajo o temi na podlagi argumentov, ki so jih pripravili.
- Na koncu bodo mentorji učence spodbudili k razmisleku in razpravi o tem, kako se jim je zdelo in kako so se počutili pri predstavljanju stališča, s katerim se niso strinjali, ter kaj so se pri tem naučili.

Aktivnost 3: KVIZ O ENAKOSTI SPOLOV

Želim si, da bi Evropa stala ob strani ženskam z zaščito in podporo. Čas za pravičnost in enakost je zdaj.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko ugotovili, koliko vedo o enakosti spolov.
... da razmislijo o tem, česar prej niso vedeli.

Potrebujete:

- 25 minut
- Tutor z vsaj 10 učenci
- Pisala in papir

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj na kratko predstavi temo in pojasni, da bo zdaj potekal kviz o enakosti spolov.
- Učitelj bo postavil naslednja vprašanja kviza in po vsakem vprašanju naredil premor, v katerem lahko učenci zapišejo svoje odgovore. Če učenci to želijo, lahko to storijo v digitalni obliki (npr. Google Forms). Pravilni odgovori so poudarjeni.
 1. Kaj je enakost spolov?
 - a) kjer so vse ženske obravnavane enako

- b) kjer so ljudje vseh spolov obravnavani enako.**
c) kjer so vsi ljudje obravnavani enako
d) kjer so moški in ženske obravnavani enako, razen v posebnih okoliščinah.
2. Q2. Diskriminacija pomeni...
- a) Drugačno obravnavanje ljudi
b) Ne igranje po pravilih
c) Nepravično obravnavanje ljudi
d) Trpinčenje žensk
3. Q3. Stopnja zaposlenosti delovno sposobnih moških v EU je bila leta 2020 za 11 % višja za moške kot za ženske.
- a) Resnično**
b) Lažno
4. Razlike v plačilu med spoloma so....
- a) Časovna razlika med enakimi plačami žensk in moških
b) Razlika med zaslužki moških in žensk
c) Povprečni znesek, ki ga zaslužijo ženske
d) Odstotek žensk, ki zaslužijo več kot moški
5. Italija je imela leta 2020 največjo razliko v plačilu med spoloma v EU, in sicer 5,5 %.
- a) Resnično
b) Lažno
Estonija je imela leta 2020 največjo razliko v plačilu med spoloma v EU, in sicer 21,8 %.
- Učitelj povzame pravilne odgovore kviza in pojasni, zakaj so bili ti odgovori napačni.

Dejavnost 4: OBRAZCI ZA VKLJUČEVANJE

Vsi smo državljani enega sveta, vsi smo ene krvi. Sovražiti ljudi, ker so se rodili v drugi državi, ker govorijo drug jezik ali ker imajo drugačno mnenje o tej ali oni temi, je velika neumnost.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

... povečali svojo kulturno zavest.

... delijo edinstvene kulturne vidike s svojimi vrstniki.

Potrebujete:

- 30 minut
- Tutor z vsaj 10 učenci
- Flipchart/tabla, pisala, pisala za tablo

Navodila (korak za korakom)

- Učitelj na kratko predstavi temo vključevanja in raznolikosti.
- Vsak učenec bo moral po vrsti razmisliti o nečem edinstvenem, česar ne deli z nikomer drugim v razredu. To je lahko značilno za njihovo kulturo, vendar mora biti nekaj, kar jih razlikuje od drugih učencev.
- Vsak učenec bo nato pred razredom brez govorenja uprizoril edinstveno značilnost svoje kulture (v slogu šarade).
- Ostali člani razreda morajo uganiti, kaj je bilo zaigrano. Če po petih ugibanjih nihče ne ugiba pravilno, mora učenec, ki igra, razložiti, kaj je igral in zakaj je to zanj edinstveno.
- Na koncu učitelj zaključi o pomenu raznolikosti in pomembnosti vključevanja.

Dejavnost 5: VKLJUČEVANJE V VSAKODNEVNO ŽIVLJENJE

Da bi Evropska unija postala resnična Unija enakosti, moramo zagotoviti, da bodo vsi ljudje brez izjeme enako obravnavani, socialno vključeni in bodo lahko sodelovali v družbenem in političnem življenju.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... razmisliti o svojih dejanjih v odnosu do drugih ljudi.

... biti bolj občutljiv za potrebe drugih.

... razumejo pomen "pravilnega" vključevanja v vsakdanje življenje.

Potrebujete:

- 15-20 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Slepa guba

Navodila (korak za korakom)

- Enega od udeležencev prosite, naj z vami na kratko zapusti sobo. Ko ostanete sami, mu dajte nalogo, ki jo mora rešiti. (Na primer, da gre na drugo stran sobe in nekaj vzame ter to prinese nazaj do vrat). Vendar oseba ne sme govoriti in takoj, ko ponovno vstopi v sobo, si mora zavezati oči.
- Drugi udeleženci imajo zdaj nalogo, da pomagajo slepi osebi, ne da bi vedeli, kaj ta potrebuje/ želi storiti. Opazovati morajo dejanja osebe in se odzvati tako, kot mislijo, da bi morali, da bi pomagali rešiti nalogo.
- Čez nekaj časa ali takoj, ko je naloga rešena, lahko oseba z zavezanimi očmi spet govori in vidi. Sedaj jih prosite, naj kot skupina razmislijo o situaciji.
 - Kakšne so bile težave?
 - Ali so ostali člani skupine razumeli, kaj je oseba z zavezanimi očmi potrebovala/želela?
 - Kako se je v tej situaciji počutil tisti z zavezanimi očmi?
 - Kateri deli pomoči so bili pravilni, katere potrebe so bile popolnoma napačno razumljene?
- Sedaj naj skupina razpravlja o tem, kaj se lahko iz te izkušnje naučijo za svoje vsakdanje življenje. Pokažite jim, da je pomoč drugim vedno pomembna,

vendar včasih tisti, ki jo potrebujejo, ne morejo natančno povedati ali pokazati, kaj želijo od vas, zato morate biti pozorni in spoštljivi, da najdete pravi pristop.

Dejavnost 6: REFLEKSIJA VPLIVA SOCIALNIH MEDIJEV

Dogodki ponosa simbolizirajo svobodo ljubiti in biti to, kar smo, združeni v svoji raznolikosti. Da pa bi zgradili pravo #UnionOfEquality, moramo podpirati in se še naprej boriti za enakost LGBTQ 24 ur na dan, 7 dni na teden, 365 dni na leto!

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... prikazati enakost in integracijo v medijskem kontekstu.

...ugotovijo, kako lahko njihova medijska prisotnost vpliva na ljudi okoli njih.

Potrebujete:

- 15-20 minut
- 1-25 oseb (brez omejitve)

Navodila (korak za korakom)

- Ta naloga je individualna - vsak učenec jo mora opraviti sam.
- Učence prosite, naj se usedejo in razmislijo o enakosti ter o tem, kako se z njo srečujejo v vsakdanjem življenju. Postavite jim naslednja vprašanja in po vsakem naredite premor, da bodo imeli čas za razmislek.
 - Razmislite o tem, kako je enakost predstavljena v (družbenih) medijih.
 - Kako vplivneži ali televizija predstavljajo vključevanje, enakost in strpnost?
 - Se spomnite kakšnega pozitivnega primera?
 - Zakaj menite, da so pozitivni zgledi ali morda celo vzorniki?
 - Ali menite, da je pomembno predstavljati teme o enakosti v medijskem kontekstu?
 - Kakšen vpliv imajo predstavitve na ljudi?
 - Kako vaša prisotnost v medijih vpliva na ljudi okoli vas in kako bi to lahko spremenili?
- Če učenci želijo, se lahko po vaji pogovorite o njihovih mnenjih. Pri tem bodite pozorni, da učence usmerjate k strpnemu in empatičnemu izidu razprave.

Popolnoma v redu je tudi, če ne delite mnenj in zadržite izsledke vaje za razmislek zase.

Dejavnost 7: VKLJUČEVANJE IN TOLERANCA

Evropa sama poseblja to raznolikost.

V demokratičnih družbah ni prostora za rasno diskriminacijo in vse vrste rasizma. Vsi si moramo prizadevati, da bodo naše družbe vključujoče in strpne.

Ključni učni izid:

Učenci bodo znali...

... opredeliti vključevanje in strpnost.

... se spomnijo konkretnih primerov vključevanja in strpnosti v vsakdanjem življenju.

Potrebujete:

- 20 minut
- 2-25 oseb (brez omejitve)
- Kartice ali samolepilni lističi (neobvezno, vendar priporočljivo za velike skupine)
- Lahko natisnete PDF, ki vsebuje vprašanja, lahko pa se z učenci pogovarjate tudi povsem neformalno.

Navodila (korak za korakom)

- Uporabite koledar s trenutnim citatom kot točko osredotočanja.
- **"KAJ VAM POMENI VKLJUČEVANJE? "**
Učence prosite, naj zapišejo, kaj jim pomeni vključenost. Če imate majhno skupino do 6 oseb, lahko svoje misli delijo le ustno.
- Če so njihove izjave blizu prvotni opredelitvi, jih potrdite. Če ne, jim povejte pravo definicijo:
"Vključevanje je dejstvo, da namerno vključujemo ljudi, stvari, ideje itd. iz vseh delov družbe, zornih kotov itd." (Oxford Learner's Dictionary 2022)
- **"KAJ VAM POMENI STRPNOST? "**
Učence prosite, naj zapišejo, kaj jim pomeni strpnost. Če imate majhno skupino z največ 6 osebami, lahko svoje misli delijo le ustno.

- Če so njihove izjave blizu prvotni opredelitvi, jih potrdite. Če ne, jim povejte pravo definicijo:
"Strpnost pomeni lastnost, da si pripravljen sprejeti ali tolerirati nekoga/nekaj, zlasti mnenja ali vedenje, s katerim se morda ne strinjaš, ali ljudi, ki ti niso podobni."
(Oxford Learner's Dictionary 2022)
- **"ALI OBSTAJA RAZLIKA MED STRPNOSTJO IN VKLJUČEVANJEM? "**
Vprašajte jih, ali vidijo razliko ali skupno točko med tema dvema pojmom. Kje se eden konča in drugi začne?
- **"NAVEDITE PRIMER STRPNOSTI IN PRIMER VKLJUČEVANJA. "**
Učence prosite, naj navedejo primer, ko so doživeli strpno in vključujoče vedenje drugih ali ga pokazali sami.
- **"KAKO LAHKO POSTANEMO BOLJ VKLJUČUJOČI IN STRPNI - KOT POSAMEZNIKI, INSTITUCIJE IN DRUŽBA? "**
Povabite jih, da v možganih predelajo svoje želje za strpnejši in bolj vključujoč svet.

**KAJ
VAM POMENI VKLJUČEVANJE?**

**KAJ
VAM POMENI STRPNOST?**

**ALI OBSTAJA RAZLIKA MED STRPNOSTJO
IN VKLJUČEVANJEM?**

**NAVEDITE PRIMER STRPNOSTI
IN
PRIMER VKLJUČEVANJA.**

**KAKO LAHKO POSTANEMO BOLJ
VKLJUČUJOČI IN STRPNI - KOT
POSAMEZNIKI, INSTITUCIJE IN DRUŽBA?**

Aktivnost 8: **MEDITACIJA ZA SPREJEMANJE**

Kadar so zaposleni cenjeni takšni, kakršni so, so predani svojemu delu in v celoti izkoristijo svoje talente in ustvarjalnost.

Ključni učni izid:

Učenci se bodo lahko...
... umirili in sprejeli sebe.

Potrebujete:

- 15 minut
- 1-25 oseb (brez omejitve)
- Prostor brez motečih dejavnikov, ki omogoča miren čas.

Navodila (korak za korakom)

- Učence prosite, naj se usedejo, se udobno namestijo in zaprejo oči.
- Zdaj jim glasno preberite naslednje stavke in jim po vsakem napotku dajte nekaj časa za razmislek (približno 3-5 sekund).
 1. Vdihnite skozi nos in izdihnite.
 2. Začutite tla pod seboj.
 3. Začutite, kako se vaša stopala opirajo na tla.
 4. Stopala vas povezujejo s tlemi.
 5. Občutite, kako so podplati vaših stopal močni in močni.
 6. Občutite, kako težka so vaša stopala na tleh.
 7. Zdaj se osredotočite na gležnje, teleta in kolena.
 8. Osredotočite se na stegna.
 9. Občutite celotne noge.
 10. Začutite, kako težke so vaše noge.
 11. Začutite, kako tople so vaše noge.
 12. Noge so težke in tople.
 13. Globoko vdihnite.
 14. Začutite desno roko.
 15. Vaša desna roka je težka.
 16. Vaša desna roka je topla.
 17. Vaša desna roka je težka in topla.
 18. Teža in toplota vaše desne roke delujeta sproščujoče.

19. Vaša desna roka je težka, topla in sproščena.
 20. Zdaj začutite svojo levo roko.
 21. Vaša leva roka je težka.
 22. Vaša leva roka je topla.
 23. Tvoja leva roka je težka in topla.
 24. Teža in toplota vaše leve roke delujeta sproščujoče.
 25. Vaša leva roka je težka, topla in sproščena.
 26. Celotno telo je težko, toplo in sproščeno.
 27. Opazujte, kako je vaš dih enakomeren in umirjen.
 28. Vaš dih prihaja in odhaja kot mirni valovi oceana.
 29. Ni potrebe po nadzoru, vaš dih vse naredi sam.
 30. Zdaj si tiho recite naslednje:
 31. "Ponosen sem na svoja stopala, ki me povezujejo s tlemi."
 32. "Ponosen sem na svoje noge, ki me nosijo skozi dan."
 33. "Ponosen sem na svoje roke, ki odstranijo vsako oviro na moji poti."
 34. "Ponosen sem na svoj dih, ki mi daje moč za zmago."
 35. "Ponosen sem nase."
 36. "Moje potrebe so pomembne."
 37. "Velik sem takšen, kakršen sem."
 38. "Sem nadarjen."
 39. "Ustvarjalen sem."
 40. "Cenjen sem."
 41. "Jaz sem jaz."
 42. "Pripravljen sem na vse, kar bo sledilo."
 43. Zdaj globoko vdihnite in se počasi začnite premikati.
 44. Gibajte roke, noge in stopala.
 45. Odprite oči in se raztegnite.
- Dajte učencu nekaj časa, da se prilagodi. Vprašajte ga, kako se počuti.
 - Če ste vi in vaši učenci uživali v tem avtogenskem treningu, ga spremenite v obred za iskanje miru in spokojnosti v stresnih trenutkih. Na voljo so številni brezplačni videoposnetki/avdio posnetki avtogenega treninga.

Dejavnost 9: IZGUBLJENO PRI PREVAJANJU

Kulturna dediščina nas združuje. Pomaga krepiti socialno kohezijo, strpnost in medsebojno razumevanje.

Kulturna in jezikovna raznolikost Evrope ter jeziki, ki jih govorimo, so bistveni del njene kulturne dediščine.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... opazovati, kako različni jeziki soustvarjajo našo družbeno resničnost.
- ... prepoznati morebitne ovire pri posredovanju sporočila v večjezičnem okolju.
- ... razpravljali o prednostih jezikovne raznolikosti.

Potrebujete:

- 10-15 minut
- Vsaj 4 osebe

Navodila (korak za korakom)

- Učence razdelite v skupine po najmanj štiri osebe. Lahko se odločite tudi za vključitev celotne skupine naenkrat, vendar se lahko zaradi tega trajanje dejavnosti precej podaljša.
- V vsaki skupini prosite eno osebo, naj izbere stavek ali dva. Stavek mora biti dovolj kratek, da si ga učenci zapomnijo na pamet, in po možnosti ne sme vsebovati izrazov, ki bi jim lahko povzročali velike težave pri prevajanju.
 - Namig: Kot vir za stavke lahko izberete besedne zveze iz učnega gradiva.
- V skupinah prva oseba šepeta izbrani stavek naslednji osebi v jeziku, ki se običajno uporablja v razredu. Druga oseba ta stavek prevede v drug jezik (po možnosti v svoj materni jezik, če se razlikuje od jezika, ki se uporablja v razredu, ali v enega od jezikov, ki se jih učenci učijo v okviru učnega načrta) in prevedeni stavek zašepeta tretji osebi in tako naprej. Zadnji učenec prevede stavek nazaj v prvotno uporabljeni jezik in ga deli s celotno skupino. Prva oseba nato s skupino deli izvirno sporočilo.
- V skupini razpravljajte o tem:

- Ali je prvotno sporočilo enako sporočilu, ki ga je posredoval zadnji učenec?
- Če je odgovor pritrdilen, razpravljajte o tem, kako/ali se je med dejavnostjo spremenila. Če ne, razpravljajte o preoblikovanju - kakšne spremembe ste opazili? Čemu pripisujete spremembe? Ali so učenci pri prevajanju stavka morda naleteli na kakšne težave?
- Kako se ta preprosta naloga odraža v širši družbi? Z učenci se lahko pogovorite, kakšen je po njihovem mnenju vpliv jezikovne raznolikosti na družbo/ njihovo državo/regijo, kaj je po njihovem mnenju treba upoštevati, ko poskušamo posredovati sporočilo v večjezičnem okolju. Razpravljajte o tem, kaj menijo o svojem maternem jeziku - kakšen pomen ima zanje?

Dejavnost 10: MAJHNI KOŠČKI SESTAVLJANKE TVORIJO VELIKO SLIKO

Raznolikost je vrednota in prepričanje, da ima vsak od nas edinstvene darove in sposobnosti ter da lahko gradi in spreminja svet. Vsak od nas je zelo pomemben del sestavljanke sveta.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... primerjati in primerjati svoje značilnosti in sposobnosti v primerjavi z drugimi.
- ... da bi opredelili njihove edinstvene prednosti/zmožnosti.
- ... prepoznati in oceniti različne načine, na katere se različne značilnosti različnih ljudi povezujejo med seboj in tvorijo delujočo celoto (npr. družbo).

Potrebujete:

- 20 minut
- Vsaj 3 osebe
- Pisala in samolepilne lističe (najbolje v obliki sestavljanke).
- Bela tabla ali druga velika površina, ki jo bodo vsi udeleženci lahko dobro videli.

Navodila (korak za korakom)

- Učencem dajte 3-5 minut časa, da razmislijo o svoji največji prednosti, zelo dobri lastnosti, sposobnosti ali pozitivni značilnosti - o nečem, kar jih po njihovem mnenju opredeljuje, kar delajo dobro ali kar je zanje pomembno. To je lahko nekaj zelo preprostega. Da bi jim pomagali začeti proces razmišljanja, jim navedite primer (bonus: vključite svojo pozitivno lastnost in aktivno sodelujte pri tej vaji).
- Učencem razdelite samolepilne lističe in jim naročite, naj zapišejo svoje odgovore. Zberite njihove zapiske in jih objavite na tabli.
- O značilnostih razpravljajte po vrsti. Kaj pozitivnega ta posebna lastnost prispeva k večji celoti (na primer k razredu)?
- Skupaj s skupino poskusite poiskati morebitne povezave med različnimi značilnostmi. Kako so povezane med seboj? Skupaj z učenci fizično premikajte listke in rišite povezave med njimi ali sestavljajte sestavljanke.
- (Na primer: Nek učenec je poln zanimivih idej in je morda zelo dober pri iskanju različnih rešitev za določeno nalogo. Drug učenec je morda dober pri prepoznavanju morebitnih problemov/izzivov, vendar ne zna najti morebitnih rešitev. Drug učenec je morda dober reševalec problemov. Skupaj bodo tvorili dobro ekipo, v kateri bodo lahko prišli do svežih zamisli, ugotovili morebitne težave z zamisljo in našli dobre rešitve za morebitne težave ter tako izboljšali zamisel, dokler ne bo postala zelo trden načrt. Zato so lahko njuni koščki sestavljanke/lepi zapiski med seboj povezani).
- Ko so vse nalepke povezane, se s skupino pogovorite o izkušnji. Kaj so odkrili pri tej vaji?

Dejavnost 11: INOVACIJSKI BUBBLES

Če želimo biti uspešni v globalni družbi, moramo izpolniti potrebo po raznolikosti. Inovacije se ustvarjajo z združevanjem različnih ljudi, pri čemer vsak aktivno sodeluje.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... razmišljati o svojem ustvarjalnem razmišljanju.
- ... primerjajo svoje rešitve z rešitvami drugih in ugotavljajo (ne)podobnosti.
- ... opazovati, kako rešitve drugih vplivajo na njihov lasten proces razmišljanja.

Potrebujete:

- 15 minut
- Vsaj 3 osebe
- Pisala in papir

Navodila (korak za korakom)

- Učencem razdelite gradiva. Naročite jim, naj na papirje narišejo čim več krogov in pri tem uporabijo vse ustvarjalne načine, ki si jih lahko zamislijo. Povejte jim, da imajo na voljo le 3 minute časa.
- Po teh treh minutah naj učenci posredujejo svoje gradivo drugemu učencu. Dajte jim minuto časa, da opazujejo novo gradivo, nato pa ponovite zgornja navodila.
- Še enkrat ponovite korak 2.
- Pogovorite se z učenci:
- Kako so se lotili reševanja problema, ko so dobili čistopis papirja? Ali jim je bilo težko začeti? Ali so načrtovali končni rezultat ali so se odločili, kako bodo uporabili vsak krog posebej?
- Kaj pa, ko so dobili gradivo sošolca? V čem se je njihova nova zloženka razlikovala od tiste, s katero so začeli? Ali so se drugač problema lotili drugače? Ali tretjič? (Npr. ali so nadaljevali z načinom uporabe krožcev v svojem prvotnem načrtu ali je na njihove odločitve vplival način, kako so začeli drugi? Ali so nadaljevali ali dopolnili svoj novi načrt?)

- Učenci naj si med seboj izmenjajo svoje načrte. Ali jim je njihov končni rezultat všeč? Ali so zadovoljni s tem, kako je izpadel njihov prvotni izroček?
- Razpravljajte o tem, kako bi se to lahko odražalo v resničnih življenjskih okoljih.

Dejavnost 12: POTOVANJE PO RAZLIČNOSTI

Trdno verjamem, da je raznolikost potovanje, četudi je dolgo. Je ključnega pomena za sodobno Evropo.

Ključni učni izid:

Učenci bodo lahko...

- ... prepoznati načine, kako lahko spol igra vlogo v različnih poklicnih okoljih.
- ... poimenovati in kritično razmišljati o različnih razlogih za obstoj poklicev, ki so odvisni od spola, ter opredeliti možne načine za izpodbijanje dojemanja spola, spolne vloge ter podpiranje vključevanja in raznolikosti.
- ... preučiti in analizirati lastne poglede na spol in raznolikost ter njun vpliv na družbo kot celoto.

Potrebujete:

- 30 minut
- Vsaj 2 osebi
- Pisala in papir

Navodila (korak za korakom)

- Skupaj z učenci izberite poklic, povezan s spolom. Učence vprašajte, kaj bi se zgodilo, če bi zamenjali prevladujoči spol v izbranem poklicu (npr. če bi bila večina zaposlenih v zdravstveni negi moških ali večina zaposlenih v gasilstvu žensk). Učencem dajte 10 minut časa, da razmislijo in naštejejo različne posledice/izide te zamenjave spola.
- O odgovorih se pogovorite s celotno skupino. Katere vrste posledic so navedli in zakaj? Ali so se osredotočili na morebitne pozitivne ali negativne spremembe? Na čem so utemeljili svoje razmišljanje?



- Kaj je po njihovem mnenju vzrok za to, da je izbrani (ali kateri koli drug) poklic spolno pogojen? Ali je to nedavni razvoj ali stalen trend? Kaj bi lahko k temu prispevalo? Kakšen je njihov pogled na trenutno stanje tega poklica z vidika spola? Razpravljajte o zgodovinskih, družbenih, bioloških, psiholoških in drugih razlogih, ki so lahko prispevali k temu, da je poklic postal spolno usmerjen.
- Na podlagi zaznanih vzrokov za neuravnoteženost spolov v izbranem poklicu naj učenci razmislijo, kaj vse bi bilo treba spremeniti, da bi poklic postal bolj uravnotežen med spoloma. Naj svoje odgovore zapišejo in se o njih pogovorijo s celotno skupino. Ali se jim zdi to nekaj izvedljivega v prihodnosti?